

TUZBA PROTIV NIZOZEMSKJE VLADJE

Author: [Karen Meirik](#)

Nakon neuspjelih istraga o tome zasto Ujedinjeni narodi nisu uspjeli obraniti srebrenicku enklavu, uslijedit ce i sudski postupak

Jedan Musliman iz Srebrenice odlucio je pokrenuti gradjansku parnicu protiv nizozemske vlade zbog njene uloge u masakru koji se odigrao u tom istocnobosanskom gradu.

Hasan Nuhanovic - koji je u vrijeme pada enklave radio kao prevodilac pri nizozemskom bataljonu UN-a - zajedno s jos jednom (anonimnom) osobom trazi odstetu od nizozemske vlade. Oni optuzuju nizozemske trupe da u srpnju/julu 1995. nisu ispunile svoju obavezu pruzanja zastite njihovim sugradjanima muskog spola, sto je za posljedicu imalo to da su nad njih 8.000 snage bosanskih Srba izvrsile masakr.

U trenutku kada su te snage krenule u ofenzivu na "sigurnu zonu" Ujedinjenih naroda, nizozemske su im se jedinice, umjesto da zatraze podrsku iz zraka, predale.

"Volio bih da pokrenem kazneni postupak", rekao je Nuhanovic. "Postupak koji bi se okoncao time sto bi netko otisao u zatvor. To je moj osnovni cilj. Ne samo Srbi, nego i svi ostali koje takodjer smatram odgovornim: Ujedinjene narode, Nizozemci, ali i Britanci i Francuzi."

On je izjavio da je zbog ostvarivanja svojih namjera zatražio podršku, ali da mu je sudovi nisu pružili: "Neki pripadnici Dacbata [nizozemskog bataljuna UN-a] trebalo je da budu kaznjeni od drzave. Nizozemska drzava to nije ucinila."

Poput mnogih drugih koji su prezivjeli Srebrenicu, i Nuhanovic je gnjevan zbog toga sto ni poslje nekoliko uzastopnih istraga nisu definitivno utvrdjeni razlozi zbog kojih UN nije obranio doticnu enklavu.

"Izšli su s tim izveštajem [nizozemskog Instituta za ratnu dokumentaciju, koji je na srebrenickom slucaju radio uz finansijsku podršku vlade] i parlamentarnom istragom, nakon koje je i vlada podnijela ostavku", rekao je Nunanovic. Ali, " . . . nitko nije otpusten ili optuzen. Dakle, ako je suditi po postojecim izvjestajima, drzava je prikrila i zastitila one svoje gradjane koji su pocinili zlocine."

Nuhanovic kaze da njegov cilj nije osveta, te da oni koji su prezivjeli Srebrenicu jedino zele da taj zlocin bude u potpunosti razjasnjen, i da se - na kraju - plati odsteta tisucama obitelji koje su ostale bez svojih muskih clanova. Po njegovim rijecima, izvjestaj nizozemskog Instituta nije dobar; potrebne su konkretnije odluke i preciznije utvrdjivanje krivaca za ono sto se dogodilo.

"Ne mislim vise na pojedince. Za to je sada prekasno, jer je proteklo osam godina", izjavio je Nuhanovic.

On je rekao i da ce mu pracenje sudskog postupka biti otezano usljed velikih putnih troskova. Medjutim, jedna nizozemska dobrotvorna organizacija - Medjucrkveno mirovno vijece - pokusava prikupiti sredstva za obojicu tuzitelja.

Oni uz pomoc nizozemske advokatice Lizbet Zegveld (Liesbeth Zegveld) nastoje dokazati da je nizozemska vlada u srpnju/julu 1995. nacinila grub propust u izvrsavanju zadatka koji su joj povjerile Ujedinjene nacije, a koji se sastojao u pruzanju zastite muslimanskim civilima iz enklave.

Do sada su i nizozemska vlada i tamosnji parlament odbijali priznati bilo kakvu odgovornost za srebrenicki masakr. Prezivjele osobe su pak suglasne da odgovornost za taj dogadjaj snose i Ujedinjeni narodi, ali najvisa medjunarodna organizacija ipak ne odlucuje o pravnim pitanjima i ne zeli platiti odstetu.

Osim toga, ti svjedoci tvrde i da su odgovornost UN-a i nizozemska odgovornost dva odvojena pitanja, koja ni na koji nacin nisu povezana.

"Smatramo da su prije svega odgovorni Ujedinjeni narodi", izjavila je Zegveldova. "Ali, u odnosu na to opce pravilo postoje i odredjeni izuzeci. Prvo, ukoliko je neka drzava dvostruko prisutna u zapovjednoj strukturi, ili ukoliko pojedina drzava stvara vlastiti plan ili samostalno zapovijeda. Posto je postojala direktna veza izmedju Haga i potpukovnika Karemansa [Thomas Karremans; zapovjednik nizozemskog bataljuna], mi smatramo da se ovdje radi upravo o tome. A drugo, u slucaju bilo kakvog tezeg propusta, odgovornost snosi drzava kao zajednica. To vazi i za tretman izbjeglica."

Sudski postupak pocet ce 27. studenoga/novembra, kada bi predsjednik haskog gradskog suda trebalo da odluci hoce li odredjenim svjedocima biti pruzena prilika da govore pred tim sudom.

Sudac ce odluciti hoce li bivsem ministru nizozemske vlade Janu Pronku i jednom broju vojnika iz sastava nizozemskog bataljona - koji su boravili u Srebrenici - biti dozvoljeno da svjedoce.

Kao nekadasnji ministar medjunarodnog razvoja, Pronk je za sada jedini duznosnik nizozemske vlade koji je priznao vlastitu krivicu. On je srebrenicki masakr nazvao genocidom, uz napomenu da je sam taj zlocin potrajao mjesec dana.

Svjedoci iz Dacbata bi pored ostalog trebalo da potvrde i je li jedan Musliman - inace tehnicar iz Srebrenice, koji se zatekao u njihovoj nadleznosti - bio poslan u srpski zatvor, da bi nakon toga bio i pogubljen. Zegveldova ce pokusati dokazati da su i Nizozemci odgovorni za njegovu smrt.

Ona ce nastojati utvrditi i jesu li nizozemske jedinice suradjivale sa srpskim kada je rijec o deportaciji i odvajanju muskaraca od zena.

"Osobno, ne ocekujem lako sudjenje", izjavila je Zegveldova. "Tuziocima ce biti tesko, buduci da ce proces potrajati."

Zegveldova je takodjer potvrdila da ce biti pokrenut sudski postupak i protiv UN-a, tvrdeci da je u njegovoj zapovjednoj strukturi bilo propusta.

"Oni [tj. ljudi iz UN-a] salju vam pismo o tome kako je to tuzno i kako i sama svjetska zajednica dijeli vase osjecanje gubitka. Ali, odbijaju priznaju da i oni snose odgovornost za ono sto se desilo u Srebrenici" rekla je ona.

Karen Meirik je novinarka iz Haga.